

Eigen notitie / notities / memo

Aan	College van B&W en gemeenteraad
Van	Team Vastgoed/Opgave Onderwijs
Datum	8 november 2022
Onderwerp	Analyse capaciteit binnensportaccommodaties bewegingsonderwijs

1. Aanleiding

In 2017 en 2018 is een onderzoek uitgevoerd naar de benodigde capaciteit voor het bewegingsonderwijs. Toentertijd is geconstateerd dat er voldoende capaciteit beschikbaar is voor het bewegingsonderwijs in de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Het ging hier zowel om het aantal uren waarop de scholen daadwerkelijk gebruik maken van de binnensportlocaties en het aantal uren waarop de school recht heeft.

Met ingang van het schooljaar 2023- 2024 worden scholen voor primair onderwijs verplicht twee lesuren van in totaal 90 minuten (1,5 klokuur) bewegingsonderwijs per week te verzorgen voor alle leerlingen. Dit naar aanleiding van een amendement uit 2020 wat is aangenomen in de tweede kamer.

Op basis van deze aankomende verplichting is de capaciteit voor het bewegingsonderwijs opnieuw onderzocht. De resultaten uit dit onderzoek zijn in deze notitie beschreven.

2. Het kader

Voor de analyse van het primair gebruik zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd.

Recht klokuren: Dit is het aantal groepen vermenigvuldigd met 1,5 (het aantal klokuren gymnastiek dat door de gemeente bekostigd wordt en verplicht is per schooljaar 2023/2024). Voor speciaal onderwijs ligt het recht op 2,25 klokuur per week.

Werkelijke klokuren: Het aantal klokuren per week dat een onderwijsinstelling gebruik maakt van een binnensportaccommodatie (op basis van het inroosterschema gymonderwijs).

Verwijsafstand: Dit is de afstand tot een lokaal voor bewegingsonderwijs, waarbij de maximale afstand is gebaseerd op het aantal klokuren. Onderstaande richtlijnen zijn van toepassing:

- ten minste 20 klokuren binnen 1 km gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg;
- ten minste 15 klokuren binnen 3,5 km gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg;
- ten minste 5 klokuren binnen 7,5 km gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg,

De richtlijnen zijn vastgesteld door de Gemeenteraad van Oosterhout in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015' (d.d. 18-11-2015).

Het aantal gymgroepen wordt berekend met de volgende formule $G = (A + B + C + D)$:

$A = 0,05 \times$ het aantal leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 7 jaar

$B = 0,343 \times$ het aantal leerlingen in de leeftijd van 8 jaar en ouder

$C = 1,5642 -$ (het aantal leerlingen $\times 0,0115$), met dien verstande dat C niet kleiner is dan nul.

$D = 0,0179 \times$ [De achterstandsscore, zoals gepubliceerd door de Dienst Uitvoering Onderwijs van het Ministerie OCW vermenigvuldigd met 7,17%]

Verder zijn onderstaande peildatums gehanteerd:

- Leerlingentelling 01-10-2021
- Werkelijk gebruik Planning schooljaar 2022-2023
- Leerlingenprognoses Opgesteld door IBB juni 2022

De capaciteit van een lokaal bewegingsonderwijs bedraagt volgens de verordening 40 klokuren. Daartegenover staat dat een school op basis van het leesrooster maximaal 26 klokuren kan worden ingeroosterd. Hierdoor wordt voorkomen dat scholen buiten hun reguliere lestijden voor het bewegingsonderwijs worden verwezen naar een lokaal voor bewegingsonderwijs dat nog geen 40 klokuren in gebruik is. In de capaciteitsberekening is daarom uitgegaan van een capaciteit van 26 uur per lokaal voor bewegingsonderwijs, mede ook vanwege de opkomst van het continurooster. Wel is het mogelijk dat in binnensportlocaties meer bewegingsonderwijs plaatsvindt dan 26 uur, omdat meerdere scholen gebruik maken van deze locatie. Bij de 26 uur gaan we uit van een efficiënte bezetting van de binnensportlocatie, dus van start tot einde schooltijd. Overigens kunnen gymlessen ook op buitensportlocaties of in het zwembad (natte gymles) worden aangeboden.

De binnensportaccommodaties zijn op basis van geografische ligging onderverdeeld in vijf deelgebieden, namelijk Noord, Midden, Zuid, West en Dorst. Aan deze gebieden zijn de volgende accommodaties gekoppeld.

Noord: Sporthal Arkendonk & gymzaal Kruidenlaan
Midden: Gymzaal Ridderstraat, Slotjesveld en gym- turnzaal Strijen
Zuid: Sporthal Oosterheide
West: Gymzaal Markkant
Dorst: Gymzaal Dorst

De onderverdeling in deelgebieden in Oosterhout is gebaseerd op (psychologische) wijkgrenzen. De grens tussen deelgebied Zuid en Midden is het Wilhelminakanaal, voor deelgebied Midden en Noord is dit de Bovensteweg en tussen deelgebied West en Midden is opnieuw het Wilhelminakanaal de grens. Het geografisch uitgangspunt is dat in alle vijf de deelgebieden voldoende capaciteit aanwezig is voor gymonderwijs voor de in deze deelgebieden liggende scholen.

De hierboven beschreven binnensportaccommodaties zijn allemaal gemeentelijk eigendom. Binnen het middengebied van Oosterhout zijn alternatieve binnensportaccommodaties. Dit zijn:

Gymzaal Warandecollege (eigendom Koraal)	Capaciteit 26 uur, overcapaciteit onbekend
Gymzaal bij het Hanze (eigendom OMO):	Capaciteit 26 uur, kwaliteit onbekend
Sportzaal Oelbert Gymnasium:	Capaciteit 52 uur; overcapaciteit onbekend
Gymzalen bij de Wissel (eigendom Delta):	Capaciteit 52 uur, overcapaciteit onbekend
Sporthal Mgr. Frencken college:	Capaciteit 78 uur; overcapaciteit onbekend

3. Resultaten analyse huidig gebruik

Door de werkelijke klokuren per sportaccommodatie uit te zetten tegenover de norm van 26 uur per gymzaal is bepaald of er in deelgebieden overcapaciteit aanwezig is.

Situatie Noord

	Werkelijke klokuren		Recht	Verschil
	Kruidenlaan	Arkendonk	Klokuren	
Delta				
De Rubenshof	19,75	5,25	30,00	5,00
De Duizendpoot		10,00	13,50	3,50
De Sterrendonk		13,50	15,00	1,50
Berkenhof		7,00	6,00	-1,00
Montissorischool	1,75	12,00	9,00	-4,75
Pallas/Koraal				
De Strijene	3,00	7,25	13,50	3,25
Muldersteeg	5,75			
Totaal	30,25	55,00	87,00	7,50
Capaciteit	26,00	78,00	104,00	
Saldo	-4,25	23,00	17,00	

De scholen in Dommelbergen hebben in totaal recht op 87 klokuren bewegingsonderwijs. In totaal is er een capaciteit beschikbaar van 4 zaaldelen en hiermee 104 klokuren. Dit betekent dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Hierin is nog niet de Muldersteeg meegenomen die met bussen wordt vervoerd naar de Kruidenlaan. De uren die de Muldersteeg gebruikt in de Kruidenlaan passen binnen de beschikbare inroostercapaciteit, waardoor de Kruidenlaan meer ingezet wordt dan 26 uur in de week.

In totaal gymmen de scholen die gehuisvest zijn in Dommelbergen (exclusief de Muldersteeg) nu 79,5 uur verdeeld over sporthal Arkendonk en gymzaal Kruidenlaan. Dit betekent dat een aantal scholen het aantal uur bewegingsonderwijs moet verhogen om aan minimaal 1,5 klokuur gym per week te komen. Deze verhoging kan worden opgevangen binnen de beschikbare capaciteit.

Tot slot maakt Effent op dit moment gebruik van sporthal Arkendonk voor 27,25 uur in de week. Formeel heeft de gemeente Oosterhout geen verplichting richting het bewegingsonderwijs van Effent, omdat dit schoolbestuur valt onder het bestuur van ROC West Brabant. Op dit moment kunnen de uren van Effent opgevangen worden binnen de beschikbare capaciteit in Dommelbergen.

Situatie Midden

	Werkelijke klokuren			Recht	Verschil
	Ridderstraat	Slotjesveld	Strijen	Klokuren	
Delta					
De Westhoek	28,00			30,00	2,00
De Touwbaan		9,25	5,75	21,00	6,00
De Kameleon		6,00		6,00	0,00
Paulo Freire			5,50	6,00	0,50
De Torenschouw			5,50	7,50	2,00
Koraal					
Muldersteeg*		7,00	11,50	18,00	0,75
Totaal	28,00	15,25	28,25	88,50	10,50
Capaciteit	26,00	26,00	26,00	78,00	
Saldo	-2,00	-10,75	2,25	10,50	

* Muldersteeg maakt ook gebruik van de Kruidenlaan voor 5,75 uur.

De scholen die gebruik maken van de binnensportaccommodaties in deelgebied Midden hebben recht op 88,50 klokuren bewegingsonderwijs. Deelgebied Midden beschikt over een capaciteit van 78 uur. Dit betekent dat er tekort aanwezig is van 12,5 uur om te voorzien in het aantal uur bewegingsonderwijs. Voor een deel (5,75 uur) wordt dit opgevangen binnen de gymzaal van de Kruidenlaan door het vervoer van de Muldersteeg. Hierdoor komt het tekort in deelgebied Midden qua capaciteit uit op 7,25 uur.

Gymzaal Ridderstraat wordt enkel gebruikt door de Westhoek voor 27 uur in de week. Een mogelijk alternatief voor de Westhoek is de gymvoorziening van het Hanze College. Deze ligt binnen de formele verwijsafstand van 1 km. Bij de (ver)nieuwbouwplannen van het Hanze College kan hierop worden ingespeeld.

De druk op gymzaal Strijen kan worden verlicht door de Muldersteeg die gehuisvest is in de Biencörf te laten gymmen in de gymzalen van de Wissel. In overleg moet worden bepaald hoeveel capaciteit hier beschikbaar is. Het verwijzen naar de gymzalen bij de Wissel betekent mogelijk ook iets voor de vervoerskosten van de gemeente naar gymzaal Strijen.

Situatie Zuid

	Werkelijke Klokuren	Recht klokuren	Verschil
	Oosterheide		
Delta			
De Ontdekking	9,50	9,00	-0,50
De Beiaard	12,00	12,00	0,00
Sint Jan	4,00	6,00	2,00
Achthoek	6,00	7,50	1,50
PCPO			
De Menorah	19,50	15,00	-4,50
Totaal	51,00	49,50	-1,50
Capaciteit	78,00	78,00	
Saldo	38,00	38,00	

Deelgebied beschikt over sporthal Oosterheide met een capaciteit van 78 uur verdeeld over drie zaaldelen. In dit deelgebied zijn De Ontdekking, De Beiaard en Menorah gehuisvest. De leerlingen van Sint Jan (Oostind) en de Achthoek (Den Hout) worden vervoerd naar sporthal Oosterheide. In totaal hebben deze vijf scholen recht op 49,50 uur bewegingsonderwijs. Dit sluit aan bij de beschikbare capaciteit in de Oosterheidehal en biedt ruimte voor groei.

Situatie West

	Werkelijke Klokuren	Recht klokuren	Verschil
	Markkant		
Delta			
De Pionier	15,00	19,50	4,50
De Meander	27,00	25,50	-1,50
Totaal	42,00	45,00	3,00
Capaciteit	52,00	52,00	
Saldo	10,00	7,00	

Gymzaal Markkant wordt voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs gebruikt door twee basisscholen. Dit zijn de Pionier en de Meander. Beide scholen samen hebben recht op 45 uren bewegingsonderwijs, terwijl er voor 52 uur capaciteit beschikbaar is. Dit betekent een overcapaciteit van 7 uur. Op dit moment maken de scholen voor 42 uur gebruik van de gymzaal. De Pionier gymt 4,5 uur minder dan waar men eigenlijk recht op heeft en de Meander gymt 1,5 uur meer. In dit deelgebied is voldoende capaciteit beschikbaar om de scholen te faciliteren in minimaal 1,5 klokuur bewegingsonderwijs per week.

Situatie Dorst

	Werkelijke Klokuren	Recht klokuren	Verschil
	Dorst		
Delta			
Marcoen	32,50	18,00	-14,50
Totaal	32,50	18,00	-14,50
Capaciteit	26,00	26,00	
Saldo	-6,50	8,00	

De gymzaal in Dorst wordt exclusief gebruikt voor het bewegingsonderwijs van de Marcoen. De school heeft recht op 18 uur bewegingsonderwijs en huurt voor 32,5 uur per week de gymzaal. Dit is enigszins vertekend omdat de school flexibel is met haar bewegingsonderwijs. Door de zaal de hele week te huren is het bewegingsonderwijs makkelijk in te plannen in het lesrooster. Dit verklaart ook waarom er een (fictief) tekort is op de capaciteit in de gymzaal. In

feite is er overcapaciteit aanwezig, maar die vanwege de geografische ligging van de gymzaal ten opzichte van de andere scholen in Oosterhout lastig in te zetten.

Samenvatting

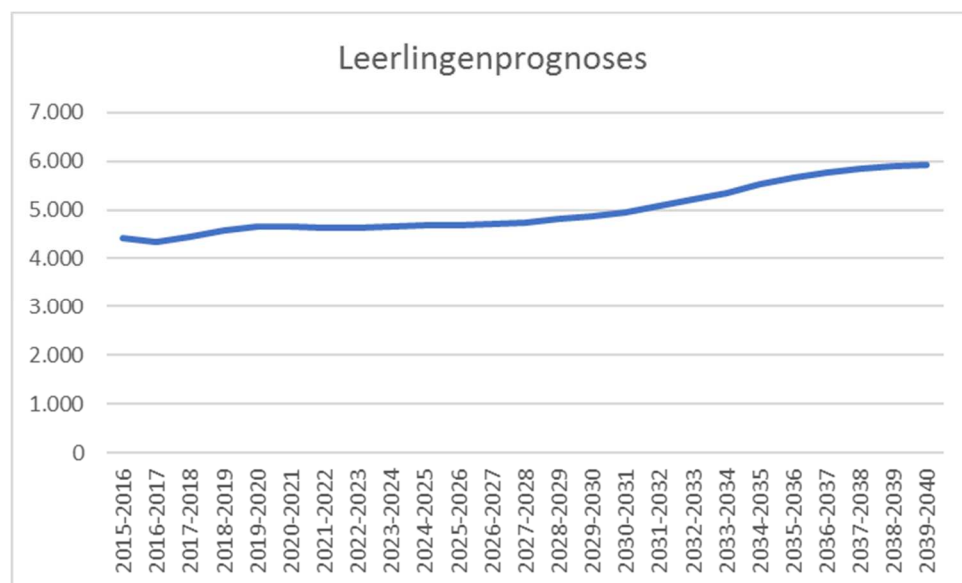
Op basis van het huidig gebruik en de het aantal uren bewegingsonderwijs waarop een school minimaal recht heeft is er in de Oosterhoutse binnensportaccommodaties voldoende capaciteit beschikbaar. De totale beschikbare capaciteit is 338 uur en de Oosterhoutse scholen in het primair onderwijs hebben in totaal recht op 288 uren.

In deelgebied Midden is een knelpunt omdat hier onvoldoende capaciteit aanwezig is voor de scholen die in dit deelgebied gehuisvest zijn. Deels wordt dit al opgevangen in gymzaal Kruidenlaan voor het gymonderwijs van de Muldersteeg. Mogelijk liggen er ook kansen bij de gymzalen van de Wissel voor de Muldersteeg en het Hanze voor de Westhoek.

4 . Resultaten analyse toekomstig gebruik

Bij het opstellen van het integraal huisvestingsplan (IHP) zijn leerlingenprognoses opgesteld door het cluster IBB. Als basis voor deze prognose is het Meerjarenbouwprogramma 2022-2035 gebruikt van maart 2022. Ook de sloop van een aantal flats in de wijk Oosterheide is meegenomen.

Onderstaande grafiek visualiseert de leerlingenprognose van het primair onderwijs (inclusief SO en SBO) in de gemeente Oosterhout. De prognose loopt tot 2040. In de grafiek is een stijging (circa +20%) in leerlingenaantallen te zien. Echter is deze stijging niet in elk deelgebied van de gemeente herkenbaar.

Op basis van de leerlingenprognoses is voor 2025 en 2030 de benodigde capaciteit van gymnastieklokalen in beeld gebracht. Zoals in de vorige paragraaf geconcludeerd is er op dit moment een overcapaciteit aanwezig van 50 uur, deze daalt in 2025 naar 43,25 uur en in 2030 naar 32,75 uur. Onderstaande tabel geeft dit overzicht weer.

	Aantal leerlingen			Recht klokuren		
	2022	2025	2030	2022	2025	2030
Totaal Oosterhout	4.268	4.455	4.542	288,00	294,75	305,25
Verschil capaciteit (338 uur)				50,00	43,25	32,75

De leerlingenprognoses zijn opgesteld per school en per leeftijdscategorie. Dit maakt het mogelijk om de benodigde capaciteit per deelgebied te analyseren. Hieronder wordt deze analyse beschreven.

Situatie Noord

Noord Arkendonk Kruidenlaan	Aantal leerlingen			Recht klokuren		
Delta	2022	2025	2030	2022	2025	2030
De Rubenshof	469	463	465	30,00	30,00	30,00
De Duizendpoot	211	211	193	13,50	13,50	12,00
De Sterrendonk	239	261	268	15,00	16,50	16,50
Berkenhof	70	78	81	6,00	6,00	6,00
Montessorischool	112	112	112	9,00	7,50	7,50
Pallas						
De Strijene	199	232	240	13,50	15,00	15,00
Totaal	1.300	1.357	1.359	87,00	88,5	87
Verschil capaciteit (104 uur)				17,00	15,50	17,00

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in Dommelbergen in 2030 voldoende capaciteit aanwezig is met sporthal Arkendonk en gymzaal Kruidenlaan voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Er is een overcapaciteit van 17 uur.

Situatie Midden

Midden (Strijen/Slotjesveld Ridderstraat)	Aantal leerlingen			Recht klokuren		
Delta	2022	2025	2030	2022	2025	2030
De Westhoek	458	540	620	30,00	34,50	39,00
De Touwbaan	334	368	394	21,00	24,00	24,00
De Kameleon	73	70	76	6,00	6,00	6,00
Paulo Freire	73	76	78	6,00	6,00	6,00
De Torenschouw	121	125	129	7,50	9,00	9,00
Koraal Groep						
Muldersteeg*	209	192	190	18,00	15,75	15,75
Totaal	1.268	1.371	1.487	88,50	95,25	99,75
Verschil capaciteit (78 uur)				-10,50	-17,25	-21,75

In de analyse van het huidige gebruik is geconstateerd dat er in deelgebied midden een tekort in capaciteit aanwezig is voor het bewegingsonderwijs. Dit tekort groeit de komende jaren richting 2030 naar 21,75 uur. Dit tekort komt met name door de groei van het aantal leerlingen van de Westhoek en Touwbaan. De verwachting is dat de fusie van de Paulo Freire en de Torenschouw per 2023/2024 de groei op deze scholen mogelijk laat afvlakken. Wel betekent dit nog altijd een tekort in deelgebied midden. Mogelijk bieden de (ver)nieuwbouwplannen van het Hanze College (binnen de verwijsafstand van de Westhoek) en de gymzalen bij de Wissel mogelijkheden om in voldoende capaciteit te blijven voorzien. Een andere optie is het vervoeren van leerlingen naar een binnensportlocatie buiten het deelgebied. Hierbij kan worden gedacht aan het vervoer van de leerlingen van de Muldersteeg naar sporthal Arkendonk of Oosterheide.

Situatie Zuid

Zuid (Oosterheidehal)	Aantal leerlingen			Recht klokuren		
Delta	2022	2025	2030	2022	2025	2030
De Ontdekking	149	149	160	9,00	9,00	10,50
De Beiaard	193	148	145	12,00	9,00	9,00
Sint Jan	53	53	58	6,00	4,50	4,50
Achthoek	106	106	99	7,50	7,50	7,50
PCPO						
De Menorah	236	238	237	15,00	15,00	15,00
Totaal	737	694	699	49,50	45,00	46,50
Verschil capaciteit (78 uur)				28,50	33,00	31,50

De situatie in deelgebied Zuid blijft redelijk stabiel. Op dit moment een overcapaciteit aanwezig en deze neemt de komende jaren licht toe. Deze overcapaciteit kan mogelijk worden ingezet voor het capaciteitsstekort in het deelgebied midden.

Situatie West

West (Markkant)	Aantal leerlingen			Recht klokuren		
Delta	2022	2025	2030	2022	2025	2030
De Pionier	324	265	282	19,50	16,50	18,00
De Meander	413	400	394	25,50	25,50	25,50
Totaal	737	665	676	45,00	42,00	43,50
Verschil capaciteit (52 uur)				7,00	10,00	8,50

In deelgebied West is de overcapaciteit op dit moment 7 uur en die neemt iets toe in 2030, namelijk tot 8,50 uur.

Situatie Dorst

Dorst (gymzaal Dorst)	Aantal leerlingen			Recht klokuren		
Delta	2022	2025	2030	2022	2025	2030
Marcoen	271	368	447	18,00	24,00	28,50
Totaal	271	368	447	18,00	24,00	28,50
Verschil capaciteit (26 uur)				8,00	2,00	-2,50

De gymzaal in Dorst wordt alleen gebruikt voor het bewegingsonderwijs van de Marcoen. De leerlingen van deze school nemen de komende jaren flink toe. Dit vertaalt zich door in de benodigde capaciteit voor het bewegingsonderwijs. In 2030 zou er een tekort zijn van 2,5 uur op basis van een capaciteit van een gymzaal van 26 uur. Op dit moment maakt de Marcoen gebruik van de gymzaal voor 32,5 uur in de week. Dit betekent dat het aantal van 28,5 uur in 2030 ingepast kan worden in het lesrooster van de Marcoen.

Samenvatting

Op basis van de leerlingenprognoses beschikt Oosterhout in 2030 met de bestaande binnensportaccommodaties over voldoende capaciteit om te voldoen aan de behoefte van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Er is wel actie nodig in deelgebied Midden om te voorzien in voldoende capaciteit binnen de verwijsafstand van de scholen.

5. Conclusie

In totaal heeft de gemeente Oosterhout acht binnensportaccommodaties in beheer. Deze accommodaties beschikken in totaal over 13 zaaldelen die ingezet worden voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. De gemeente voorziet hiermee in haar wettelijke taak om te voorzien in voldoende lokalen voor bewegingsonderwijs, bij het in stand houden van de huidige voorzieningen. Op dit moment is de druk op de binnensport in deelgebied midden het grootst.

Op basis van de leerlingenprognoses beschikt Oosterhout in 2030 met de bestaande binnensportaccommodaties over voldoende capaciteit om te voldoen aan de behoefte van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Er is wel actie nodig in deelgebied Midden om te voorzien in voldoende capaciteit binnen de verwijsafstand van de scholen. Hier ontstaat een tekort van 17,25 uur in 2025 en 21,75 uur in 2030.

Mogelijkheden hiervoor zijn de (ver)nieuwbouw van het Hanze College en de gymvoorziening voor deze school in te zetten voor het primair onderwijs. Het Hanze College heeft volgens de verordening recht op 1,4 gymzaal en beschikt nu over 3 gymzalen waarvan er één niet in gebruik is. De huidige locatie van het Hanze College ligt binnen de verwijsafstand van 1 km van de Westhoek. Er liggen dus kansen om bij de (ver)nieuwbouwplannen van het Hanze College overcapaciteit van de gymzalen in te zetten voor bewegingsonderwijs van de Westhoek. Hierbij wordt wel rekening gehouden met de benodigde capaciteit en inroostering van het bewegingsonderwijs voor het Hanze College.

Tot slot liggen er ook kansen voor de inzet van de gymzalen bij de Wissel voor het bewegingsonderwijs van de scholen op Slotjesveld. Deze gymzalen zijn nog een aantal dagdelen beschikbaar.